

РЕАКЦІЯ СОРТІВ ОЗИМОГО ЯЧМЕНЮ РІЗНОЇ СЕЛЕКЦІЇ НА ПОПЕРЕДНИК В УМОВАХ БЕССАРАБІЇ

Крайнов О.О., канд. біол. наук, доцент
e-mail: oleg.odau@gmail.com

Губич О.Ю., асистент
e-mail: kafedrazasity@gmail.com

Одеський державний аграрний університет, Україна

Златов Р.М., директор
СФГ «Балкани», Україна

Одним із головних резервів збільшення виробництва зерна ячменю озимого та розширення посівних площ в Україні є удосконалення елементів технології вирощування сучасних сортів, які реалізують свій потенціал урожайності та забезпечують високі показники якості при відповідній сортовій агротехніці вирощування.

Дослідження з вивчення впливу попередників на урожайність ячменю озимого проводились в умовах СФГ «Балкани» Саратського району, Одеської області в 2018 – 2019 сільськогосподарський рік. Цей період характеризувався як екстремальний за погодно-кліматичними умовами, а саме суворі умови перезимівлі, відсутність снігу, а також повітряна та ґрунтова посухи і восени під час сівби, і навесні та високі температури в період вегетації на різних етапах розвитку культур

В якості об'єкту використовувалось 13 сортів ячменю з яких сорти Гетьман Сагайдачний, Валькірія, Достойний, Дев'ятий вал, Скарб Пальміри, Буревій, Снігова королева, Айвенго і Альтерно (селекція СГІ НЦНС) [2], Лестер (Селген а.с., Чехія), Луран (Осева Ексімпо, Чехія), та гібриди F1 Вутан і Галатіон (Syngenta). Сорти висівалися ділянками, облікова площа ділянки склала 280 м²).

В ході досліджень було встановлено, що «цінність» попередника для ячменя озимого досить суттєво різниться. Так найкращим попередником в умовах 2019 року була пшениця озима (середня урожайність всіх сортів за попередником склала 43,3 ц/га), що також підтверджується іншими авторами, а найгіршим – соняшник (30 ц/га) (табл.).

Реакція сортів на попередник також досить суттєво відрізняється один від одного. Якщо аналізувати середню урожайність сортів по трьом попередникам то в умовах 2019 року найкращим виявився сорт Гетьман Сагайдачний – середня урожайність якого склала 40,4 ц/га. Також слід відмітити сорти Дев'ятий вал та Луран середня урожайність яких склала 39 та 38,3 ц/га відповідно.

Найгіршим в умовах посухи 2019 року виявився гібрид ячменю озимого Галатіон, середня урожайність якого за попередниками склала всього 28,3 ц/га, це пояснюється тим що гібриди в більшій мірі потребують для формування

врожаю вологи ніж сорти місцевої селекції. Також найменшою урожайністю характеризуються ще два сорти Айвенго та Снігова королева (31 та 32,8 ц/га відповідно).

Таблиця. Вплив попередника на урожайність сортів ячменю озимого, ц/га

Сорт	Попередники			Середнє за сортом
	пшениця озима	ріпак озимий	соняшник	
Гетьман Сагайдачний	46,9	33,7	40,8	40,4
Валькірія	47,1	39,0	27,1	37,7
Достойний	37,4	43,1	30,7	37,1
Дев'ятий вал	52,7	29,7	34,6	39,0
Скарб Пальміри	49,1	25,9	34,7	36,6
Буревій	41,7	34,8	33,1	36,5
Снігова королева	32,2	41,0	25,3	32,8
Айвенго	44,5	24,5	24,0	31,0
Альтерно	48,9	33,9	27,0	36,6
Вутан F1	44,7	-	23,3	34,0
Галатіон F1	24,2	-	32,4	28,3
Луран	49,1	34,7	31,0	38,3
Лестер	44,1	35,1	26,6	35,3
Середнє за попередником	43,3	34,1	30,0	

Максимальна урожайність в досліді спостерігається в варіанті с кращим попередником (пшениця озима) у сорту Дев'ятий вал (52,7 ц/га), однак на гірших попередниках цей сорт суттєво зменшує урожайність (до 29,7 ц/га після ріпаку озимого). Також високою врожайністю після пшениці озимої характеризуються сорти Скарб Пальміри та Луран (49,1 ц/га) і сорт Альтерно (48,9 ц/га), однак в посівах сортів Скарб Пальміри та Альтерно по гіршим попередникам (ріпак озимий та соняшник) в умовах 2019 року урожайність різко знижується до 25,9 та 27,0 ц/га відповідно. А от сорт Луран характеризується більшою стабільністю в реалізації потенціалу урожаю за різними попередниками.

Найбільшу стабільність в реалізації урожайності в умовах 2019 року показали сорти Достойний та Гетьман Сагайдачний, урожайність яких хоч і не була максимальною в досліді але досить високою і мала найменші коливання відповідно до попередника.

Список використаних джерел:

1. Тараріко О. Г. Підвищення сталості та продуктивності агросистем в умовах недостатнього вологозабезпечення. Наукові основи землеробства в умовах недостатнього зволоження. Київ: Аграрна наука, 2001. С. 15–19.
2. Тимчук В. М. Перспективи біологізації та органічного виробництва. Посібник українського хлібороба. 2017. Т. 1. С. 40–42.